

وَعَدَه

***توسعه سینما در شهرهای بالای ۱۰۰ هزار نفر، شهرهای مرزی و مناطق محروم فاقد سینما نوسازی و حفظ پایداری سینماهای موجود و تجهیزات آنها**

پِرنامه

***شناسایی شهرهای واجداولویت، تصویب کلیات برنامه در شورای سینما، سپس تأمین منابع و ورود به مرحله اجرا**
***استفاده از ظرفیت بخش خصوصی، استاندارد ها، شهرداری ها و تبدیل سالن های چندمنظوره فرهنگی به سینمای استاندارد**

مَوَعِد و فا

***انتظار می رود تا پایان عمر دولت چهاردهم؛ شهرهای واجداولویت یا سینمای فعال و استاندارد یا پروژه ای مصوب داشته باشند و سرمایه گذاری و زمان بندی مشخص برای آنها در حال اجرا باشد**

مدیر مؤسسه سینماشهر در گفت وگو با «ایران» تشریح کرد

ایجاد شبکه ای پایدار و عادلانه از سینماها در سراسر کشور

حبیب ایل بیگی از ایجاد حدود ۸ هزار صندلی جدید و ۱۷۰ مورد حمایت فنی و تجهیزاتی از سینماهای کشور طی دو سال گذشته خبر داد

شرح عکس: رخت نور بتن سینما ساحل اهواز؛ این سینما بهار ۱۴۰۴ با ظرفیت ۵۰۶ صندلی در قالب ۴ سالن آماده بهره برداری شد

گفت وگو

گروه فرهنگی

توسعه زیرساخت های نمایش در کشور در شرایطی دنبال می شود که سینمای ایران همزمان با دو مسأله مهم مواجه است؛ از یک سو، بخش قابل توجهی از شهرها و مناطق کشور همچنان از دسترسی مناسب به سالن سینمای فعال و استاندارد محروم اند و از سوی دیگر، افزایش هزینه ساخت و تجهیز، رشد قیمت تجهیزات، طولانی شدن دوره بازگشت سرمایه و کاهش درآمد سالن ها، سرمایه گذاری در این حوزه را برای بخش خصوصی دشوار کرده است. در چنین شرایطی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از طریق مؤسسه سینماشهر تلاش دارد با ترکیبی از حمایت دولتی، فعال کردن ظرفیت بخش خصوصی و استفاده از زیرساخت های فرهنگی موجود، شبکه نمایش کشور را توسعه دهد و فاصله موجود در دسترسی جغرافیایی به سینما را کاهش دهد. بر اساس عملکرد دوساله مؤسسه سینماشهر، در این مدت ۸۲ سالن جدید توسط بخش

خصوصی حمایت شده و در مجموع حدود ۸ هزار صندلی به ظرفیت نمایش کشور افزوده است. همچنین ۱۰۵ سینما در ۲۸ استان و ۶۵ شهر، حدود ۱۷۰ مورد حمایت فنی و تجهیزاتی دریافت کرده اند. در کنار این اقدامات، ۳۳ سالن نیز در مجتمع های فرهنگی واقع در ۳۰ شهر و ۱۴ استان به چرخه نمایش فیلم اضافه شده است. ایجاد مرکز تماس سینمای ایران، توسعه سامانه رسا، تقویت سقف و اجرای طرح تسهیم از مبدأ فروش بلیت نیز از دیگر اقداماتی است که در این دوره برای تقویت زیرساخت های فنی و مدیریتی شبکه نمایش دنبال شده است.

آن گونه که حبیب ایل بیگی، مدیر مؤسسه سینماشهر تأکید می کند، ممکن است در شهری سالن فرهنگی وجود داشته باشد اما به دلیل نداشتن تجهیزات استاندارد، بهره بردار حرفه ای یا برنامه اکران منظم، مردم عملاً از سینمای فعال برخوردار نباشند. از همین منظر، رویکرد جدید بر «دسترسی واقعی» به سینمای فعال، استاندارد و دارای اکران مستمر استوار شده است؛ شاخصی که علاوه بر تعداد سالن ها، فاصله مردم تا نزدیک ترین سینما، کیفیت تجهیزات، استمرار اکران و تناسب تعداد صندلی با جمعیت را نیز دربر می گیرد. در آغاز فعالیت دولت چهاردهم، برنامه ای برای ایجاد سالن سینما در شهرهای بالای ۱۰۰ هزار نفر، شهرهای

از مسیرهای دیگری نیز دنبال می کنیم؛ از جمله حمایت از سرمایه گذاری بخش خصوصی، تجهیز مجتمع های فرهنگی موجود، همکاری با استانداری ها، شهرداری ها و شوراهای اسلامی شهر و استفاده از ظرفیت سالن های چندمنظوره ای که قابلیت تبدیل شدن به سینمای استاندارد دارند.

اگر بخواهید عملکرد یک سال اخیر دولت در حوزه زیرساخت و توسعه سینما را ارزیابی کنید، مهم ترین دستاورد مؤسسه سینماشهر چه بوده است؟

البته آماری که درباره توسعه سالن ها ارائه می کنم صرفاً مربوط به یک سال گذشته نیست و جمع بندی عملکرد دوساله مؤسسه سینما شهر را شامل می شود. اما در یک سال گذشته، سالی عادی برای کشور و طبیعتاً برای سینمای ایران نبوده است. جنگ تحمیلی، شرایط ویژه کشور، تعطیلی های مقطعی سالن ها، کاهش درآمد سینماها و محدودیت های بودجه ای دولت بر روند اجرای برنامه های توسعه ای تأثیر گذاشت. با وجود این شرایط، مهم ترین دستاورد ما این بود که فعالیت های توسعه ای، تجهیزاتی و پشتیبانی سینماهای کشور متوقف نشد و ارتباط مؤسسه با سرمایه گذاران، سینما داران و مدیران استانی استمرار پیدا کرد. در این دوره دوساله، از ایجاد ۸۲ سالن جدید توسط بخش خصوصی حمایت شده که در مجموع حدود ۸ هزار صندلی تازه به ظرفیت نمایش کشور افزوده است. همچنین ۱۰۵ سینما در ۲۸ استان و ۶۵ شهر، در قالب حدود ۱۷۰ مورد حمایت فنی و تجهیزاتی قرار گرفته اند. افزون بر این، ۳۳ سالن در مجتمع های فرهنگی واقع در ۳۰ شهر و ۱۴ استان نیز به چرخه نمایش فیلم اضافه شده اند. در کنار این اقدامات، ایجاد مرکز تماس سینمای ایران، توسعه سامانه رسا، تقویت سقف و اجرای طرح تسهیم از مبدأ فروش بلیت نیز بخشی از اقدامات زیربنایی این دوره بوده است.

در دولت چهاردهم چه برنامه ای برای افزایش سالن های سینما، بویژه در شهرهای فاقد سینما و مناطق کم برخوردار، دنبال می شود؟

در ارائه این آمار باید میان شهر، شهرستان، سالن ثبت شده و سینمای فعال دارای اکران مستمر تفاوت قائل شد. ممکن است در شهری یک سالن فرهنگی وجود داشته باشد، اما آن سالن تجهیزات استاندارد، بهره بردار حرفه ای یا برنامه اکران منظم نداشته باشد. بنابراین صرف وجود یک فضای نمایشی به معنای برخورداری واقعی مردم از سینما نیست. در آغاز دولت چهاردهم، شهرهای بالای ۱۰۰ هزار نفر، شهرهای مرزی و مناطق محروم فاقد سینما شناسایی و برای آنها برنامه ای تهیه شد که کلیات آن نیز در شورای سینما به تصویب رسید و قرار بود با تأمین منابع لازم وارد مرحله اجرا شود. متأسفانه در ادامه، به دلیل جنگ تحمیلی آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه کشورمان، شرایط ویژه و محدودیت هایی که در تأمین و تخصیص منابع به وجود آمد، سبب شد این برنامه به مرحله دریافت بودجه و اجرای کامل نرسد. با این حال، اصل برنامه همچنان معتبر و یکی از اولویت های ماست و امیدواریم با عادی تر شدن شرایط و تأمین منابع، اجرای آن آغاز شود. تا آن زمان، توسعه سینما را

از مسیرهای دیگری نیز دنبال می کنیم؛ از جمله حمایت از سرمایه گذاری بخش خصوصی، تجهیز مجتمع های فرهنگی موجود، همکاری با استانداری ها، شهرداری ها و شوراهای اسلامی شهر و استفاده از ظرفیت سالن های چندمنظوره ای که قابلیت تبدیل شدن به سینمای استاندارد دارند.

فرهنگی یکی از سیاست های محوری دولت چهاردهم و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. عدالت فرهنگی به معنای توقف توسعه سینما در تهران، مراکز استان ها یا شهرهای بزرگ نیست. این مناطق نیز به سالن های جدید و مدرن نیاز دارند و بخش خصوصی باید با قدرت در آنها فعالیت کند؛ اما

آیا عدالت فرهنگی در توزیع سالن های سینما به اندازه توسعه سینماهای مدرن مورد توجه قرار گرفته است؟ عدالت فرهنگی یکی از سیاست های محوری دولت چهاردهم و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. عدالت فرهنگی به معنای توقف توسعه سینما در تهران، مراکز استان ها یا شهرهای بزرگ نیست. این مناطق نیز به سالن های جدید و مدرن نیاز دارند و بخش خصوصی باید با قدرت در آنها فعالیت کند؛ اما

آیا آمار دقیقی از تعداد شهرهای فاقد سالن سینما وجود دارد؟ برنامه مؤسسه برای کاهش این فاصله چیست؟

در ارائه این آمار باید میان شهر، شهرستان، سالن ثبت شده و سینمای فعال دارای اکران مستمر تفاوت قائل شد. ممکن است در شهری یک سالن فرهنگی وجود داشته باشد، اما آن سالن تجهیزات استاندارد، بهره بردار حرفه ای یا برنامه اکران منظم نداشته باشد. بنابراین صرف وجود یک فضای نمایشی به معنای برخورداری واقعی مردم از سینما نیست. در آغاز دولت چهاردهم، شهرهای بالای ۱۰۰ هزار نفر، شهرهای مرزی و مناطق محروم فاقد سینما شناسایی و برای آنها برنامه ای تهیه شد که کلیات آن نیز در شورای سینما به تصویب رسید و قرار بود با تأمین منابع لازم وارد مرحله اجرا شود. متأسفانه در ادامه، به دلیل جنگ تحمیلی آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه کشورمان، شرایط ویژه و محدودیت هایی که در تأمین و تخصیص منابع به وجود آمد، سبب شد این برنامه به مرحله دریافت بودجه و اجرای کامل نرسد. با این حال، اصل برنامه همچنان معتبر و یکی از اولویت های ماست و امیدواریم با عادی تر شدن شرایط و تأمین منابع، اجرای آن آغاز شود. تا آن زمان، توسعه سینما را

سرمایه گذاری را جذاب تر کند. طبیعی است که میزان و نوع حمایت در یک شهر مرزی یا کم برخوردار باید با یک کلان شهر متفاوت باشد. مدل حمایت باید بر اساس جمعیت، میزان محرومیت، فاصله از نزدیک ترین سینما، ظرفیت جذب مخاطب و آورده سرمایه گذار طراحی شود.

مؤسسه سینماشهر چه نقشی در جذب سرمایه بخش خصوصی دارد و آیا بسته های حمایتی جدیدی تعریف شده است؟

نقش مؤسسه صرفاً پرداخت کمک یا تحویل تجهیزات نیست. ما از مرحله امکان سنجی و طراحی فنی تا انتخاب تجهیزات، آموزش، راه اندازی و پشتیبانی، در کنار سرمایه گذار و بهره بردار قرار می گیریم. در سفر به شهرهای مختلف، با شهرداران و اعضای شوراهای اسلامی شهرهای فاقد سینما گفت وگو کرده ایم و آنها را برای سرمایه گذاری مستقیم یا فراهم کردن زمینه ورود بخش خصوصی تشویق کرده ایم. این گفت وگوها در دو سال گذشته باعث شده چندین شهر در استان های مختلف، موضوع ساخت یا راه اندازی سینما را به طور جدی در دستور کار قرار دهند.

در سطح استان نیز شورای سینما می تواند دستگاه های مختلف را پای کار بیاورد. گاهی مسأله اصلی سرمایه گذار، زمین، تغییر کاربری، صدور مجوز یا تأمین بخشی از زیرساخت های عمومی است. بسیاری از این مسائل با مدیریت استاندارد و همکاری شهرداری و دستگاه های استانی قابل حل است.

برای به روزرسانی تجهیزات نمایش، سیستم های صوتی و فناوری های جدید چه برنامه ای دارید؟

تجهیزات دیجیتال سینما عمر فنی مشخصی دارند و لازم است برای نگهداری، تعمیر، تأمین قطعات و جایگزینی آنها برنامه ای مستمر وجود داشته باشد. برنامه ما حرکت به سمت تهیه و تکمیل شناسنامه فنی سینماها و اولویت بندی حمایت ها بر اساس عمر تجهیزات، میزان فعالیت، تعداد مخاطب، موقعیت جغرافیایی و احتمال توقف فعالیت سالن است. در شرایط محدودیت منابع، گاهی تعمیر اصولی یا جایگزینی یک قطعه حیاتی، مؤثرتر از خرید کامل تجهیزات جدید است. به همین دلیل تلاش می کنیم حمایت ها بر اساس ارزیابی کارشناسی و نیاز واقعی هر سینما انجام شود. به روزرسانی تجهیزات بدون آموزش نیروی انسانی نیز کافی نیست. اپراتور، مدیر سالن و نیروی فنی

باید بتوانند از تجهیزات به درستی استفاده و نگهداری کنند تا عمر مفید آنها افزایش یابد.

آیا در دولت فعلی شاهد توسعه سینماهای کوچک و سالن های چندمنظوره در شهرهای کم جمعیت خواهیم بود؟

برای بسیاری از شهرهای کوچک، ساخت پردیس های بزرگ نه امکان پذیر است و نه توجیه اقتصادی دارد. سالن های کوچک استاندارد، مینی سینماها و تجهیز فضاهای فرهنگی موجود، راهکاری عملی تر و کم هزینه تر است. تجربه ایجاد ۳۳ سالن در مجتمع های فرهنگی موجود نشان داد که می توان بدون تحمیل هزینه سنگین ساخت وساز جدید، زیرساخت نمایش را در شهرهای فاقد سینما ایجاد کرد. البته چندمنظوره بودن سالن نباید به معنای کاهش استانداردهای مناسب، بهره بردار مشخص و اکران مداوم باشد. کیفیت تصویر و صدا، دید مناسب، ایمنی، آسایش و پشتیبانی مستمر باید تضمین شود.

نکته مهم دیگر این است که در شهرهای کوچک، سرمایه گذار نباید فقط به گیشه یک سالن فکر کند. ایجاد مشاغل و خدمات جانبی در کنار سینما، مانند فضای پذیرایی، کافه، فعالیت های فرهنگی و امکانات مناسب گذران اوقات فراغت خانواده، به جذب مخاطب و پایداری اقتصادی مجموعه کمک می کند. سینما باید به بخشی از یک مقصد فرهنگی و خانوادگی تبدیل شود.

دولت برای مشکل عدم تناسب درآمد سینماها یا هزینه نگهداری چه حمایتی می تواند ارائه کند؟

حل این مسأله به مجموعه ای از سیاست ها نیاز دارد؛ از جمله تسهیلات مناسب برای نوسازی، کمک هذفمند به تجهیزات حیاتی، کاهش برخی هزینه های عمومی، مشوق های مالیاتی و حمایت ویژه از سینماهای فعال در مناطق کم برخوردار.

اما مسأله فقط به هزینه های سالن محدود نمی شود. اقتصاد سینما زمانی پایدار است که فیلم متنوع و متناسب با سلیقه مردم سراسر کشور تولید و عرضه شود. فیلمسازان و بخش کنندگان باید تنوع فرهنگی، اقلیتی و سلیقه ای ایران را جدی بگیرند و آثار صرفاً برای مخاطبان چند کلان شهر طراحی نشوند. توسعه سامانه رسا و استفاده از داده های فروش و رفتار مخاطب می تواند به شناخت دقیق تر بازار هر منطقه و تنظیم بهتر اکران کمک کند. افزایش درآمد سالن ها در نهایت به ترکیبی از مدیریت صحیح، محتوای مناسب، شناخت مخاطب و حمایت هذفمند نیاز دارد.

مهم ترین مانع توسعه زیرساخت سینمای ایران چیست؟

کمبود منابع، افزایش هزینه تجهیزات، مشکلات سرمایه گذاری، بروکراسی و ضعف اقتصاد سینما همگی مؤثرند؛ اما مهم ترین مسأله، نبود یک اقتصاد پایدار برای سالن داری، بویژه در شهرهای کوچک و کم برخوردار است. در یک سال گذشته، جنگ، تعطیلی های مقطعی، کاهش درآمد سالن ها و محدودیت منابع عمومی، اجرای برخی برنامه های آماده شده را با وقفه روبه رو کرد. نمونه روشن آن، برنامه ایجاد سینما در شهرهای بیش از ۱۰۰ هزار نفر و شهرهای مرزی و محروم است که کلیات آن تصویب

شد، اما به مرحله تأمین بودجه نرسید. با این حال، نباید همه مسائل را صرفاً به شرایط اخیر نسبت داد. فرسودگی تجهیزات، تمرکز جغرافیایی سالن ها و ضعف مدل درآمدی، مسائلی انباشته شده اند. حل آنها به ثبات سیاست ها، مشارکت دستگاه های ملی و استانی و فعال شدن سرمایه بخش خصوصی نیاز دارد.

اگر بخواهید یک شاخص مشخص برای سنجش عدالت در دسترسی به سینما معرفی کنید، وضعیت کشور را چگونه ارزیابی می کنید؟ شاخص مناسب صرفاً تعداد سالن ها نیست؛ بلکه «میزان دسترسی واقعی مردم به یک سینمای فعال، استاندارد و دارای اکران مستمر» است.

به محاسبه این شاخص باید جمعیت تحت پوشش، فاصله مردم تا نزدیک ترین سینما، کیفیت تجهیزات، استمرار اکران و تعداد صندلی متناسب با جمعیت در نظر گرفته شود. ممکن است یک استان از نظر تعداد سالن وضعیت مناسبی نداشته باشد، اما بیشتر سالن ها در مرکز استان متمرکز باشند و ساکنان سایر شهرستان ها در عمل دسترسی مناسبی نداشته باشند. تشکیل شوراهای سینما در استان ها از این جهت اهمیت دارد که مسأله را از سطح آمار کلی به سطح شهرستان و شهر می برد. وقتی استاندارد و مدیران استان تصویری دقیق از شهرهای فاقد سینما و پروژه های قابل اجرا داشته باشند، امکان تصمیم گیری، تقسیم مسئولیت و پیگیری مستمر فراهم می شود. آثار کامل این اقدام احتمالاً در سال های آینده بیشتر نمایان خواهد شد.

برش

دوست دارید در پایان دولت چه عدد یا دستاوردی در کارنامه سینما شهرت بشود؟

ماایل در پایان دولت بتوانیم بگوییم همه شهرهای واجداولویت، بویژه شهرهای بالای ۱۰۰ هزار نفر، مناطق مرزی و محروم فاقد سینما، یا دارای سالن فعال و استاندارد شده اند یا پروژه ای مصوب، دارای سرمایه گذار و زمان بندی مشخص برای آنها در حال اجراست. در کنار تعداد سالن ها، حفظ و پایداری سینماهای موجود نیز اهمیت دارد. موفقیت فقط این نیست که یک سالن را افتتاح کنیم؛ باید مطمئن شویم که سالن می تواند به فعالیت خود ادامه دهد، برخوردار باشد. به همین دلیل، در دو سال گذشته در شهرهای فاقد سینما تنها به تأمین تجهیزات اکتفا نکرده ایم. آموزش نیروی انسانی و مدیرانی که مسئول اداره

این سینماها هستند نیز بخشی از برنامه ما بوده است. راه اندازی سالن در شهری که سابقه سینما داری ندارد، بدون آموزش بهره بردار و نیروی فنی، نمی تواند به موفقیت پایدار منجر شود. همچنین «مرکز تماس سینمای ایران» را ایجاد کرده ایم تا همه سینماهای کشور، بویژه سالن های تازه تأسیس در شهرهای کوچک، به پشتیبانی مستمر دسترسی داشته باشند. این مرکز در مسائل فنی، سامانه ای و اجرایی به سالن ها کمک می کند تا مدیران و نیروهای تازه کار به مرور تجربه لازم را به دست آورند. بنابراین کارنامه مطلوب ما تنها یک عدد بزرگ برای افتتاح سالن نیست؛ بلکه ایجاد شبکه ای گسترده تر، عادلانه تر و پایدارتر از سینماهاست.

